

Litultovice | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Litultovice Choltice - 747 55
Okres	Opava
Katalogové číslo	Burian 167
Katastrální území	Litultovice
GPS	49° 54' 42.3" 17° 45' 2.4"
Mapová značka	Německý / Objekt s kompletní technologíí
Poloha vůči obci	uprostřed osady Choltice
Číslo kulturní památky	46662/8-1431 z r.1958 otevřít list NPÚ
Přístupnost	Muzeum s průvodcem
Rok stavby	1787
Rok zániku	

Stručný popis

Do Choltic byl mlýn německého typu převezen Františkem Romfeldem roku 1878 z nedalekého Sádku. V roce 1833 jej postavil Augustin Foltyn. Mlýn pracoval bez problémů do druhé světové války. Za války tajně mlel a po válce ještě do roku 1954 šrotoval.

Poté stavba chátrala. V roce 1958 se mlýna ujala památková péče a provedla nejnutnější opravy. Až v roce 1969 se uskutečnila celková generální rekonstrukce, zabezpečení a oplocení objektu. Pote se začal starat o mlýn Ludvik Pavelek, který dělal průvodce a postaral se o vznik male expozice sekernického nářadí a dobových potřeb pro hospodářství. Mlýn má obdélníkový půdorys 5,9 x 6,5 m a celkovou výšku 12,3 m. Sedlová střecha krytá šindelem je vysoká 5 m. Stěny jsou deskové, návětrná strana je navíc kryta šindelem. Větrné kolo má průměr 17,3 m a je největší u nás. Křídla jsou zalomena o 250 pro lepší využití síly větru. Plocha křídla je 12,3 m². Křídla jsou částečně vypěřena. Kromě palečného kola s 96 palci je zde ještě druhé, které je bez palců a sloužilo jako řemenice. Je zachováno jedno mlecí složení s kameny o průměru 1,42 m. Běhoun při mletí dosahoval až 108 ot/min s obvodovou rychlostí 8 m/s. Mlýn se proti větru natáčí pomocí tzv. ocasu tj. ráhna, které na zadní straně vystupuje z mlýna. K otáčení se používalo koně nebo rumpálu.

Rodina Romfeldů vlastní mlýn dodnes s výjimkou období 1980 - 1994, kdy byl mlýn majetkem obce Litultovice. Od r. 1994 patří mlýn zase rodině Romfeldové, která ho od obce odkoupila.

Zásluhou posledního mlynáře Konrada Romfelda a jeho syna Radomíra Romfelda, který od r. 2003 začal znovu mlýn postupně opravovat, je mlýn vzorně udržován. Vnitřní vybavení se zachovalo kompletní a je v původním stavu.

Mlýn je přístupný veřejnosti po domluvě v rezervačním systému

<https://rezervace.technotrasa.cz/cs/#/terms>

Telefonní kontakt v případě nejasností: 555 559 541

Historie

Příjmení mlynářů působících na mlýně

- Foltýn Augustýn 1855
- Romfeld Konrád 1928
- Romferld František

Architektura

Stav nemovitosti	Dochován bez nežádoucích přestaveb
Typ	Německý
Dominantní stavební konstrukce	Dřevěná
Historické prvky	Exteriér <ul style="list-style-type: none"> • Krov • Natáčení (mlýna, střechy, turbíny) • Okna • Schodiště • Umělecké prvky (Upřesnění:) • Víkýř pro hřídel • Interiér • Epigrafické památky (nápis, datování aj.) • Natáčení (mlýna, střechy, turbíny) • Schodiště
Parametry	Mlýn má obdélníkový půdorys 5,9 x 6,5 m a celkovou výšku 12,3 m. Sedlová střecha krytá šindelem je vysoká 5 m. Stěny jsou deskové, návětrná strana je navíc kryta šindelem.

Informace zpracované a platné k 21.03.2017. Technologie

Technologické vybavení • Existující obyčejné složení (Počet: 1)

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

- historický mobiliář (Jaký:)
- moučná truhla
- moučnice
- násypný koš
- paleční kolo
- převody
- svislá hřídel (Kovová)
- větrné kolo (perutě lomené)
- vodorovný hřídel - val
- žejbro, žejbrovací síta

Parametry Mlýn má obdélníkový půdorys 5,9 x 6,5 m a celkovou výšku 12,3 m. Sedlová střecha krytá šindelem je vysoká 5 m. Stěny jsou deskové, návětrná strana je navíc kryta šindelem. Větrné kolo má průměr 17,3 m a je největší u nás. Křídla jsou zalomena o 250 pro lepší využití síly větru. Plocha křídla je 12,3 m². Křídla jsou částečně vypéřena. Kromě palečného kola s 96 palci je zde ještě druhé, které je bez palců a sloužilo jako řemenice. Je zachováno jedno mlecí složení s kameny o průměru 1,42 m. Běhoun při mletí dosahoval až 108 ot/min s obvodovou rychlostí 8 m/s. Mlýn se proti větru natáčí pomocí tzv. ocasu tj. ráhna, které na zadní straně vystupuje z mlýna. K otáčení se používalo koně nebo rumpálu.

Literatura a prameny Zajímavosti Ostatní **Větrní mohykáni** Milan Švihálek: Za svědky minulosti Olympia Praha 1988
Co je to za sílu, která pohání tento svět? Co je to za vášeň, která vede lidi dávat tvar věcem a strojům? Co je to za touhu, kterou jsme zdělili po předcích? Ptáme se, a hledáme odpovědi...

Tato slova zněla vždycky na začátku jednotlivých dílů televizního seriálu „Svědků minulosti“. Předznamenávala výpravy za starou technikou, původními technologiemi, technickými památkami a mizejícími řemesly. Jeden z dílů se jmenoval „Větrní Mohykáni“. Následně se toto dílo objevilo i v knižní podobě. S rukama za hlavou jsem si připadal jako na dně obrovského akvária. Ležel jsem na zádech po boku větrného mlýna v Cholticích u Opavy a zespodu mě studila tvrdá zem, v níž se uhnízdl podzimní chlad. Nepohnul se ani stvol a vysoko nahoře se klenula jasně modrá obloha, čistá a průzračná, bez nejmenší stopy po vodní páře. Vzduch zcela zmrtvěl a šedivé trsy trav nehybně vzpomínaly na teplou dlaň větru. Čekali jsme.

Už dlouho nebyl tak slunný a bezvětrný podzim. My jsme v něm křížovali krajinou sem a tam a hledali vítr. Naše touha se podobala touze námořníků uvězněných v rovníkových tišinách. Vždyť jsme natáčeli film o větrných mlýnech a představovali

jsme si mohutné otáčející se lopatky, jejichž vznešený pohyb by pomohl ukázat sílu větru a jeho moc. Kamkoli jsme však přijeli, všude stejný obraz: zkřížené siluety prázdných ramen, nehybně se tyčící nad krajinou a netečné k našim nadějím. Projížděli jsme osadami, o kterých jsme netušili, že existují. Na našich tvářích a rukou ulpíval prach zapadlých silnic, které lze jenom obtížně najít na mapách a v autoatlasech. Ruprechtov, Rozstání, Kořenec, Sklenov, Kunkovice... Jména jako z pohádek. A nikde ani náznak pohybu vzduchu. Mrtvo a klid.

Tohle naše čekání bylo ale směšné ve srovnání s marností, která se musila usídlit v duších větrných mlynářů, když vítr nepřicházel. Princip větrných strojů totiž neumožňoval použití náhradních zdrojů pohonu a celé dlouhé týdny proto bývali mlynáři bez výdělků. Na Prácheňsku se o tom zpívalo: Jsou mlynáři, jsou chlapíci,

když jim křešou kameníci,

jsou mlynáři, jsou,

když jim kol jdou.

Když jim nechťí mlejny klapat,

začnou jako šelmy plakat,

jsou mlynáři, jsou,

když jim kola jdou... Jaká je vlastně síla větru. Básníci říkají, že vítr unaveného osvěží, nešťastného ukonejší a slabého posílí. Ale z fyzikálního hlediska není vítr vlastně nic jiného, než masa vzduchu pohybující se prostorem. Vyrovnávání tlaků v atmosféře.

V našich zeměpisných šířkách nebývají tyto rozdíly velké, jsou však krajiny, v nichž je vítr smrtelným nebezpečím. Cyklony, tornáda, tajfuny, hurikány... Pojmy, z nichž jde strach. Kdosi spočítal, že příroda svou normální erozní činností běžným tempem potřebuje asi půl století na to, co stačí udělat jediný cyklon za pár desítek minut.

Nám však žádné nebezpečí nehrozilo. Vzdušný oceán se v nádherném slunném podzimu ani nepohnul a choltický mlýn, který se v posledních letech stal vesnickým muzeem, se nad námi tyčil jako předpotopní tvor. Mlčel a my jsme mlčeli s ním.

Blízko nás ležely opřeny o sebe dva velké kruhové kameny - žernovy. Kterýsi z bývalých majitelů je tu zanechal, když je vyměňoval za nové. Teď jsme si o ně mohli pohodlně opírat nohy a ve sladkém nicnedělání přemýšlet o jejich funkci.

Žernovy patří k nejstarším vynálezům lidské historie. Už první ruční mlýnky byly zkonstruovány na stejném principu: dva kameny položené na sebe sloužily jako první drtadlo. Do mezery mezi nimi se sypalo obilí a stačilo jenom otáčet horním kamenem - tzv. běhounem - a dole vypadávalo rozemleté zrna. K otáčení bylo ovšem potřeba velké námahy a člověk dlouho pracovat nevydržel. Proto musel pomoci jiný druh energie - např. síla tažných zvířat.

V tažném mlýně bývala zvířata zapražena do jednoduchých postrojů upevněných na oji spojené s horním mlýnským kamenem. Chození stále dokola bylo pro zvířata značně únavné, ale šetřilo lidské síly.

Mlýnské kameny - tzv. složení - byly jen zdánlivě jednoduchý vynález. Kameny musely být opracovány velmi přesně, zejména jejich třecí plochy, aby mlecí účinek byl co nejlepší. Když kameny rozložíte, uvidíte na jejich vnitřní straně jemné žebrovaní směřující vějířovitě od středu k okrajům. Toto drážkování bylo velmi důležité. Obvykle po semletí padesáti pytlů museli mlynáři horní kámen sejmout a motyčkovými kladívky drážky vykřesat. Tuto práci mohl dělat pouze zkušený řemeslník, protože jediným nepřesným klepnutím kladívka mohl mlecí kámen znehodnotit.

Zvířata zapražena do mlýnských kamenů dnes uvidíte už jenom na filmových záběrech z Afriky či Asie. V průběhu staletí tažnou sílu zvířat nahradil jiný zdroj pohybu - vítr.

První větrné mlýny vznikly snad před třemi tisíci lety v Orientu. Nejstarší zpráva o existenci větrného mlýna v Evropě pochází z Anglie z roku 833. V průběhu několika staletí se nové zařízení rozšířilo po celém kontinentu. První větrný mlýn v českých zemích byl prý postaven v roce 1277 na Petříně u Strahova v blízkosti kostela sv. Vavřince. Kronikář Václav Hájek z Libočan o tom píše:

"Toho léta opat kláštera Strahovského s konventem svým uradivše se, povolali jednoho velmi mistrného mlynáře, kázali sobě postavili ve své zahradě mlajn větrný mistrně udělaný, tak že se lomu dílu všickni lidé divili. A ten mlajn dával dosti mauky všem obyvajícíím v témže klášteře Strahovském."

Větrné mlýny byly stavěny v místech stálých větrů. Jedním z takových míst byla Moravská brána. Větrná "řeka" se táhla ze Slezska na Olomoucko a na jejich "březích" vyrůstal jeden větrák za druhým.

Další výrazné soustředění větrných mlýnů bývalo v severním podhůří Nízkého Jeseníku, v jižní části Hornomoravského úvalu, ve Vyškovské bráně, na Dražanské vysočině. A také tady, na Opavsku, v Cholticích.

Osada vznikla v 18. století. Obyvatelé sem přišli z jiných míst severní Moravy. V kronice obce se o tom píše:

„... Každý z osadníků zaplativše z měřice pole v ceně 150 zlatých zavázali se ke 40 dnům roboty v roce a odevzdali 2 měřice tvrdého obilí, neb je zaplatili. Další jejich povinností bylo do dvou let alespoň pokrýt stavení střechou. Nebyli-li s tím do dvou let hotovi, propadl jejich majetek vrchnosti. Náhoda tomu chtěla, že tehdy došlo ke zrušení roboty. Takto osvobození osadníci se vykoupili 40 rýnskými šejnu. Někteří po tom všem utekli a tak z plánovaných 26 čísel čítají Choltice jen 16..."

Jedno z čísel bylo přiděleno i větrnému mlýnu. Byl původně postaven v nedalekém Sádku. Proč byl později rozebrán a prodán Františku Romfeldovi z Choltic, není známo. Romfeld jej převezl na nynější místo v roce 1878 a vlastnictvím rodu zůstal až do nedávné doby. Posledním "panem otcem" byl Konrád Romfeld, který tajně ve mlýně šrotoval obilí ještě za druhé světové války.

Teď se choltický mlýn tyčil nad námi a jeho zkřížené lopatky jako by vysílaly znamení větrným bohům.

Nastavení lopatek za bezvětří mívalo určitý význam. Ramena postavená "na kříž" prý znamenala mimořádnou událost v rodině mlynáře - narození, svatbu, úmrtí a podobně. Dnes už žije jenom málo pamětníků, kteří by to mohli potvrdit. Je však pravda, že za okupace německé orgány hlídaly, aby v postavení lopatek nedocházelo ke změnám, bály se, že by mlynáři mohli pomocí lopatek signalizovat určité zprávy spojeneckým letcům.

Naše úvahy o minulosti a současnosti cholického mlýna přerušil zvonivý zvuk koňských kopyt. Pan Romfeld přiváděl polní cestou ke mlýnu svého koně. Za terénní vlnou bylo zpočátku vidět jenom jejich hlavy, později boky a konečně i nohy. Koňský

postroj vesele cinkal a pan otec rozvážně kráčel vyprahlou krajinou.

Když k nám oba došli, viděli jsme, jak kůň marně odhání ohonem hejna much od zpocených boků.

Mlynář zastavil koně a přivítal se s námi. Chvilí jsme si povídali o počasí a společně odsoudili nepřízeň větrných bohů. Pak nám mlynář vysvětlil, že celou konstrukci mlýna - s lopatkami, dřevěným schodištěm, prkenným pláštěm i dvoupatrovou konstrukcí, prostě "celý dům" bude nutno otočit k západu. Pokud prý totiž vítr přijde, bude vanout právě odtud...

Muž zapřáhl koně do mohutné oje, která byla spojena s konstrukcí mlýna. Pomalu a s rozmyslem připojil postroj netrpělivě přešlapujícího koně ke kování na konci klády. Pozorovali jsme, jak si člověk se zvířetem beze slov rozumějí. Muž koně pobídl, a ten se vši silou opřel clo chomoutu. Budova se však ani nepohnula.

Mlynář na chvíli povolil opratě, aby zvířeti poskytl krátkou chvíli odpočinku. Kůň znovu napnul všechny síly, ale marně.

Mlým dál vyzývavě trčel k obloze, jako by říkal: Jenom pojďte, človíčkové, zkusit svou sílu!

Ještě několikrát se zpocené zvíře pokusilo pohnout mohutnou konstrukcí. Budova skřípala, vrzala, praštěla, kymácela se ze strany na stranu, ale nepostoupila ani o píd.

"Pojďte, chlapci," zvolal mlynář. "pomozte nám!"

Postavili jsme se za mohutnou kládu a opřeli se do ní rukama.

"Hyjé!" ozvalo se od opratí. Mlým se naklonil a se strašlivým skřípotem se pohnul. Bylo to neuvěřitelné - právě naše nepatrná síla pomohla překonat mrtvý bod. Teď už našich paží nebylo třeba - budova byla v pohybu kolem své vertikální osy.

Zkřížené lopatky se vznešeně sunuly na pozadí modré oblohy, šindelová střecha se prohýbala a ohlušující skřípání naplňovalo prostor. Všechno, co patřilo k mlýnu, se otáčelo spolu s ním - dokonce i mohutné schodiště vedoucí k mlýnici.

Konečně se kůň zastavil a povolil svaly. Rychle oddechoval, unaven vypětím, přesto však stačil přijmout kostku cukru z pánovy dlaně.

Nahlédl jsem pod konstrukci mlýna v místech, kde byla oj připojena ke stavbě. Bylo zde dost místa, aby člověk mohl volně procházet, aniž skláněl hlavu.

Základ mlýna tvořily čtyři mohutně vzpěry, silné jako tělo vzrostlého muže. Mlynář nás poučil, že se jim říká "apoštolové".

Vrchol "apoštolů" tvořil nosný trám zvaný "dědek". Na něm spočívala otočná konstrukce vlastního mlýna - "babka". Každý mlynář bedlivě dbal, aby se "babka" volně otáčela na "dědkovi". Proto několikrát za sezónu natíral třecí plochy sádlem. Tuk se nesměl solit, protože sůl přijímá vodu a vlhkost by zvyšovala tření. Choltickým mlýnem se však naposledy otáčelo někdy před pěti nebo šesti lety - proto ono skřípění.

Mezi lopatkami mlýna zakroužil osamělý pták, obratně zastavil svůj let, jako by se rozhodoval, zda usednout na vrcholek ramene, ale když nás spatřil, rychle zmizel. Možná že ten opuštěný mlýn je jeho domovem a my jsme v něm nevítanými hosty, napadlo mě. Máme právo rušit jeho klid?

Být někde doma je jeden z nejdůležitějších pocitů, jaký je živé bytosti dán. Bez lásky snad přežijeme, ale bez domova jsme ztraceni, člověk může být světoobčanem, ale nemá-li se kam vrátit, když je mu nejhůř, nemá-li jistotu, kterou lze jenom velmi těžko pojmenovat, protože se váže na zážitky z dětství, je bludnou lodí bez přístavu, ztracencem bez rodné půdy.

Také tady ve mlýně byl kdysi kdosi doma. Nebo v jeho blízkosti. Přímo ve mlýně se totiž bydlívalo málokdy - mlynář i jeho rodina žili obyčejně v nedaleké chalupě.

Život ve mlýně měl ustálenou podobu. Souviselo to s pracemi, které se tu konaly. Pro první mletí například býval mlýn vždycky slavnostně vyzdoben. Spuštění lopatek se nemohlo obejít bez určitých obřadů. Bylo to pochopitelné - první roztočení lopatek bývalo pro celou vesnici významnou událostí.

Slavily se tu i různé důležité dny v roce. Například na Mikuláše se říkalo, že Mikuláš se svou družinou a dárky sjíždí z oblohy na křídlo mlýna. Proto musel každý mlynář toho dne lopatky pevně zabrzdit, aby nedošlo k "nehodě".

Také řada písniček, pověstí a příběhů je spojena se životem mlýna. Jedna z nejrozšířenějších příhod je například vyprávěna o koze, kterou neopatrný mlynář přivázal k lopatkám, a ty, když se náhodou roztočily, vytáhly kozu vzhůru a uškrtily ji. Tenhle příběh vyprávěli mlynáři nejčastěji nikoli o svém mlýně, nýbrž o sousedním.

Zkouškou chlapecké odvahy zase býval velmi drastický zvyk: výrostci se nechávali přivázat na lopatu mlýna a točili se nahoru a dolů. Rada pověstí měla reálný podklad. Například v Janovicích došlo k velikému neštěstí, které způsobily otáčející se lopatky: když kolem nich projíždělo koňské spřežení, zvířata se lekla, splašila se a zabila svého pána i sama sebe...

Ani choltický mlýn se neobešel bez lidské oběti. Místní lidé nám vyprávěli, že před několika lety přišla o život dívka, která se při hře neopatrně chytla otáčející se lopatky, a ta ji vytáhla vzhůru. Pád z výšky byl smrtelný.

Pověsti a mýty o mlýnech a mlynářích se mezi lidmi šířily ústní tradicí. Podíl na tom mívali i krajánci, kteří putovali od mlýna ke mlýnu a vypomáhali při sezónních pracích. Tak tomu bývalo ještě před první světovou válkou. Krajánci neměli nic než své ruce a tlumok na zádech. Vítání byli zejména takoví, kteří kromě pracovitosti byli obdařeni i veselou povahou.

Přinášeli do mlýna poslední novinky ze světa. Přicházeli z různých stran a ve mlýně se někdy zdrželi delší dobu. Při prvním posezení, které se obvykle protáhlo dlouho do noci, vyprávěli o různých událostech, příhodách a neštěstích. Někdy k tomu přidali i hezkou písničku a dobový vtíp.

V naší uspěchané době kouzlo prostého vyprávění nahradil příval slov a informací. Lidé už téměř odvykli sdělovat si své zážitky přímo, z očí clo očí. Jenom občas, například při návštěvě příbuzných, si ještě vyprávíme. A zjišťujeme, že to umíme stále méně a méně.

Čas téměř přestal plynout. Nebylo síly, která by uvedla do pohybu větrný stroj. Vítr usnul kdesi za horami...

Pomaloučku jsem se zvedl a vykročil k dřevěným schodům vedoucím do mlýnice. Opatrně jsem stoupal nahoru. Byl tu příjemný chládek a nehybný vzduch byl naplněn vůní vyschlého dřeva. Na chvíli jsem se posadil v šalandě na prostornou palandu, která při nočním mletí sloužila mlynáři k odpočinku. Přímo nad hlavou mi visel zvoneček spojený konopným provázkem s násypkou. Zazvonil vždycky, když se koš vyprázdnil. Nyní však mlčel, stejně jako celý mlýn.

Malým okénkem sem proudilo ostré sluneční světlo. Na stěně visela Iněná zástěra, veliké slaměné boty pana otce, a staříčká

tahací harmonika s prasklým břichem.

Jednoduché dveře s chlazenou závorou spojovaly šalandu s moučnicí. Když jsem jimi prošel, spatřil jsem přímo před sebou mohutnou dřevěnou konstrukci. Uprostřed patra se tyčil silný sloup - tzv. "otec". Na jeho vrcholu byl položen příčný trám - "matka" - nesoucí podlahu druhého patra. V blízkosti "tatíka" stála objemná truhla na mouku, do níž vedlo pohyblivé korýtko - tzv. "hasačert". V rohu viselo silné lano. Jeho konci byl přivázán k zábradlí schodu vedoucích do druhého patra. Po odbrzdění mohlo způsobit uvolnění celého soustrojí. Takové nebezpečí však nyní nehrozilo: mlýn byl bez větru.

Opatrně jsem nahlédl do moučné truhly. Nechtěl jsem vyplašit myšku, jejíž pohyb jsem zahlédl koutkem oka. Ale truhla byla zcela prázdná. Jenom v začernalých prasklinách starých prken bylo vidět nepatrná zrníčka někdejší mouky. Bochníky z ní upečené už byly dávno rozkrájené na bílé krajíce, a přece jejich vůně dosud naplňovala prostor staré moučnice...

Praskající schody mě zavedly clo druhého patra. Bylo tady zvláštní příšeří, neboť zář slunečních paprsků pronikala jenom škvírami mezi prkny opláštění. Musel jsem chvíli počkat, než si oči zvykly na tmou. Teprve potom jsem uviděl obrovské palečné kolo zvedající se nad podlahou. Mělo průměr téměř tři a půl metru! Mohutnou osou bylo spojeno s lopatkami větrného mlýna a po obvodu osazeno bukovými "palci", které po způsobu ozubeného kola přenášek při otáčení hybnou sílu na osu vrchního mlýnského kamene zvaného "kypříč".

Chvilí jsem mlčky postál mezi ztichlými trámy opracovanými rukama někdejších sekerníků. Každý můj pohyb vyvolával praskání staré konstrukce, jako by se mnou staříčkový mlýn hovořil.

Ještě chvíli jsem si prohlížel zemědělské nástroje rozvěšené po stěnách. Do rukou jsem bral hrábě, kosy a sekery. Do ticha moučnice jako by zazněla ozvěna staré písničky: Kolečka dřínová, habrové palce, zpružinka dubová, z javora válce.

Pytlík se třepe, zanáška třase,

jak zejde z koša, hned nasyp zase... Pomalu jsem sešel dolů, na ostré sluneční světlo, do nehybného vzduchu, mezi kamarády. Bude třeba rozhodnout, co dál. Trpně čekat na vítr přece nemůžeme.

Našel jsem je na opačné straně mlýna, tam, kde proti obloze mrtvě trčely šedivé lopatky. Opírali se do mohutného ramene a zkoušeli pohnout dřevěným soukolím.

To je nápad! Proč bychom nemohli mlýn přinutit k pohybu vlastníma rukama?

Přidal jsem se k nim. Ve dvojicích to šlo lépe. Ramena se dala do pomalého pohybu a vznešeně se začala otáčet. Stále rychleji a rychleji se míhala nahoru k obloze a zase dolů k našim pažím.

Pocítili jsme zvláštní nadšení. Dosud mrtvý mlýn pod našima rukama ožil. Nad krajinou se neslo naše vzájemné povzbuzování. A všechny ty vrtele, zanášky, hasačerty, premelice, oškrdy, korčáky, kuželice, vačky, kypříče a kdovíjak se jednotlivé části větrného mlýna jmenují, vrzaly a praskaly jako při nejlepším větru.

Mlýn „zazpíval“. Fotogalerie Základní obrázky

Současné fotografie - technologické vybavení

Současné fotografie - exteriér - detaily stavebních prvků

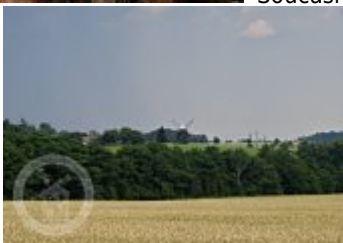
Současné fotografie - interiér - detaily stavebních prvků

Současné fotografie - exteriér

Současné fotografie - objekt

v krajině

Historické fotografie a pohlednice

